

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 339/2019-107

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. apríla 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca)

a Mojmíra Mamojku v konaní o ústavnej sťažnosti [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 3. mája 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

4. Po právoplatnosti rozsudku okresného súdu č. k. 9 C 65/2012-274 z 26. júla 2017 a rozsudku krajského súdu č. k. 24 Co 4/2018-343 z 13. júna 2018 si sťažovatelia, zastúpení právnu zástupkyňou, vyčíslili trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia, pričom postupovali podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška o odmenách“). Keďže predmetom konania neboli práva k nehnuteľnosti, ale zaplatenie sumy 11 950 eur, ktorú žalobca požadoval aj v žalobnom petite, sťažovatelia si základnú sadzbu tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uplatnili podľa § 10 ods. 1 vyhlášky o odmenách. Základná sadzba tarifnej odmeny bola podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách znížená o 50 %, keďže ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb, a vynásobená počtom zastúpených, t. j. 44 žalovanými. Spolu aj s DPH si sťažovatelia uplatnili náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie vo výške 68 744,72 eur a v odvolacom konaní vo výške 16 093,44 eur.

5. Uznesením okresného súdu č. k. 9 C 65/2012-357 z 13. decembra 2018, ktoré vydal vyšší súdny úradník, bol žalobca zaviazaný zaplatiť žalovaným náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred súdom prvej inštancie vo výške 56 937,25 eur a náhradu trov právneho zastúpenia v odvolacom konaní vo výške 15 181,15 eur. Týmto uznesením okresný súd nepriznal odmenu a režijný paušál za úkon označený ako „*štúdium spisu zo dňa 14.11.2016*“ z dôvodu, že nejde o osobitne odmeňovaný úkon právnej služby v zmysle vyhlášky o odmenách, ale o prípravu na vykonanie iného samostatne odmeňovaného úkonu právnej služby, ktorým bolo v danom prípade vyjadrenie z 22. novembra 2016. Okresný súd nepriznal ani režijný paušál za 44 úkonov, ale iba za jeden, a to z dôvodu, že podľa § 16 ods. 3 vyhlášky o odmenách patrí režijný paušál za jednotlivé úkony právnej služby bez ohľadu na počet zastupovaných osôb. Podobne okresný súd nepriznal režijný paušál za 44 úkonov ani v odvolacom konaní.

6. Proti uzneseniu okresného súdu č. k. 9 C 65/2012-357 z 13. decembra 2018 podal žalobca sťažnosť, o ktorej rozhodol okresný súd namietaným uznesením č. k. 9 C 65/2012-390 z 18. februára 2019, v ktorom zaviazal žalobcu na úhradu trov právneho zastúpenia pred súdom prvej inštancie vo výške 2 316,73 eur a na úhradu trov právneho zastúpenia

v odvolacom konaní vo výške 710,30 eur. Okresný súd bol toho názoru, že úkony právnej služby nemožno v tomto prípade považovať za spoločné úkony v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách, pretože žalovaní vystupovali v procesnom postavení nerozlučných spoločníkov, čo malo vyplynúť aj z formulácie petitu, podľa ktorého mali byť zviazaní na zaplatenie žalovanej sumy spoločne a nerozdielne. Ich procesné nerozlučné spoločenstvo vyplýva aj z hmotného práva, keďže spor sa týkal neplatenia odplaty na zriadenie vecného bremena, ktoré bolo v prospech žalovaných ako podielových spoluvlastníkov bytového domu, zriadené zákonom o vlastníctve bytov. Podľa okresného súdu nebol v postavení nerozlučného spoločníka len žalovaný v poslednom rade – spoločnosť [REDAKOVANÉ], ako správca bytového domu. V takom prípade nebolo možné podľa okresného súdu požadovať náhradu za právne úkony vykonané za 44 žalovaných, ale len za právne úkony vykonané v prospech dvoch subjektov, a to jeden vykonaný v prospech podielových spoluvlastníkov bytového domu v postavení nerozlučného spoločenstva a jeden v prospech správcu domu.

7. Sťažovatelia v sťažnosti namietajú, že namietané uznesenie okresného súdu je absolútne nesprávne, nezákonné a svojvoľné, bez opory v zákone. Okresný súd mal porušiť ich ústavné práva na spravodlivý súdny proces, právo na právnu pomoc a ústavné právo vlastníť majetok. Súd sa podľa sťažovateľov neriadil zákonmi ani vyhláškou o odmenách a nesprávne aplikoval jednotlivé ustanovenia zákona. Namietané rozhodnutie považujú aj za nespravodlivé. Každý zo sťažovateľov si splnomocnil advokáta, čo je jeho zákonné právo, ktoré potvrdil aj krajský súd, a advokát má v zmysle vyhlášky o odmenách právo na odmenu za úkony právnej služby, ktoré vykoná v prospech klienta. Postup, ktorý mal podľa sťažovateľov okresný súd zvoliť, bol taký, že v prípade zastupovania viacerých účastníkov patrí advokátovi tarifná odmena za zastupovanie všetkých zastúpených po jej znížení o 50 %, pričom takto znížená odmena sa násobí počtom zastúpených osôb v konaní. Tento postup zodpovedá zaužívanej súdnej praxi. Okresný súd však podľa sťažovateľov svojvoľne rozhodol bez ohľadu na súdnu prax, platnú judikatúru i rozhodnutia ústavného súdu. Jeho rozhodnutie bolo nesprávne aj v tom, že spoločnosť [REDAKOVANÉ], bola žalovaná ako jeden zo spoluvlastníkov bytového domu, teda tiež patrila k nerozlučnému procesnému spoločenstvu žalovaných. Sťažovatelia tiež uviedli, že proti namietanému

[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED],
[REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] priznáva
náhradu trov právneho zastúpenia v sume 12146,64 Eur (1 úkon právnej služby je 287,14
eur vychádzajúc zo sumy 11.950 Eur, Pri zastupovaní viacerých osôb sa jeden spoločný
úkon právnej služby zníži o 50 % t.j. 143,57 Eur, prevzatie a príprava zastúpenia 143,57
Eur, 1x paušál 9,80 Eur, sťažnosť na ÚSSR 143,57 Eur, 1x paušál 9,80 Eur +20% DPH =
368,08 eur x 33 sťažovateľov, t.j. 12146,64 Eur), ktorú je im Okresnú súd v Senici povinný
vyplatiť na účet ich právnej zástupkyne Advokátskej kancelárie Kurucová, s.r.o., do dvoch
mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

10. Ústavný súd dopytom na generálnu prokuratúru zistil, že podnet sťažovateľov
na podanie dovolania generálneho prokurátora, ktorý smeroval proti napadnutému
uzneseniu okresného súdu, bol 30. mája 2019 pod č. k. VI/1 Pz 69/19/1000-5 odložený bez
prijatia ďalších opatrení.

11. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 339/2019-50 z 10. septembra 2019
po predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť sťažovateľov na ďalšie konanie.

12. Ústavný súd po prijatí sťažnosti vyzval predsedu okresného súdu, aby sa vyjadril
k prijatej sťažnosti a aby uviedol, či súhlasí s tým, aby ústavný súd podľa § 58 ods. 3
zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení
niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania
o prijatej sťažnosti.

13. Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadril podaním
doručeným ústavnému súdu 30. septembra 2019, v ktorom uviedol, že sa v plnom rozsahu
pridŕža pripojeného stanoviska zákonnej sudkyne vo veci [REDACTED]
z 23. septembra 2019. Zákonná sudkyňa vo veci zopakovala podstatu odôvodnenia
napadnutého uznesenia okresného súdu, uviedla, že právne úkony vykonané právnou
zástupkyňou za zastúpených vlastníkov bytov a podielových spoluvlastníkov spoločných

priestorov nemožno považovať za spoločné úkony v zmysle § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách, pretože žalovaní boli v procesnom postavení nerozlučných spoločníkov, podľa petitu mali byť zviazaní na úhradu žalovanej sumy spoločne a nerozdielne. Žalobný petit pritom vychádzal z hmotného práva, keďže spor súvisel s ich podielovým spoluvlastníctvom k bytovému domu. Súd pri rozhodovaní vychádzal jednak z vyhlášky, z definície spoločenstva obsiahnutej v Občianskom zákonníku a zohľadnil rozhodnutia iných súdov v obdobných veciach, s ktorými sa stotožnil. Zákonná sudkyňa konkrétne poukázala na rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23 Co 12/2015 z 24. júla 2017, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co 72/2013 z 30. apríla 2013, z ktorých vyplýva, že v nerozlučnom spoločenstve, aj keď advokát robí určitý úkon v mene viacerých spoločníkov, má sa považovať stále za jeden úkon, a nie za spoločný úkon. Taktiež odkázala na uznesenie ústavného súdu č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011, ktorým ústavný súd odmietol sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 153/2010-175 z 13. apríla 2011, ktorý o trovách konania uplatnených účastníkmi tvoriacimi nerozlučné spoločenstvo rozhodol rovnako ako okresný súd v tejto veci. Vzhľadom na uvedené zákonná sudkyňa zotrváva na svojom rozhodnutí a jeho odôvodnení.

Predseda okresného súdu zároveň oznámil, že súhlasí s tým, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania.

14. O prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľa na ďalšie konanie podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde bola listom z 2. októbra 2019 upovedomená aj zúčastnená osoba, t. j. žalobca [REDAKOVANÉ]. Vyjadrenie zúčastnenej osoby bolo ústavnému súdu doručené 23. októbra 2019. Zúčastnená osoba zopakovala podstatu súdneho sporu, v ktorom sa v postavení žalobcu domáhala odplaty vo výške 11 950 eur s príslušenstvom za užívanie pozemkov v jej vlastníctve sťažovateľmi, vyjadrila súhlas s napadnutým rozhodnutím okresného súdu o výške trov konania, na ktorých zaplataenie bola zúčastnená osoba zviazaná, a vyjadrila presvedčenie, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu sťažovateľmi označených základných práv a slobôd. Odkázala na ustálenú rozhodovaciu prax najvyšších súdnych autorít, ktoré podľa nej potvrdzujú uvedené závery, a zároveň argumentovala aj tým, že zo strany právneho zástupcu sťažovateľov došlo k nesprávnemu vyčísleniu hodnoty jedného úkonu právnej služby,

právna zástupkyňa si mala „umelo navýšiť“ svoju odmenu o daň z pridanej hodnoty, a zároveň uviedla, že skutočnosť, že ústavnú sťažnosť nepodali všetci žalovaní tvoriaci procesné spoločenstvo, tvorí procesnú prekážku zrušenia napadnutého uznesenia okresného súdu.

15. Ústavný súd vyzval právneho zástupcu sťažovateľov, aby sa v lehote 10 dní od doručenia výzvy vyjadril k stanovisku zúčastnenej osoby [REDACTED] z 23. októbra 2019, ako aj k stanovisku okresného súdu z 30. septembra 2019. Zároveň ho vyzval, aby ústavnému súdu oznámil, či sťažovatelia súhlasia s upustením od ústneho pojednávania.

16. V úvode svojho vyjadrenia, ktoré bolo ústavnému súdu doručené 13. novembra 2019, sťažovatelia uviedli, že súhlasia s upustením od ústneho pojednávania. Sťažovatelia poukázali na ustálenú rozhodovacou prax súdov aj ústavného súdu, z ktorej podľa nich vyplýva, že naopak v porovnaní s tvrdením okresného súdu a zúčastnenej osoby sa na prípady nerozlučného spoločenstva aplikuje § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách, pričom zákonná sudkyňa sa pri rozhodovaní o výške náhrady trov touto zaužívanou súdnou praxou neriadila. Sťažovatelia opakovane poukázali aj skutočnosť, že žalovaný [REDACTED] vystupoval v konaní ako spoluvlastník bytového domu, a nie ako správca, ako sa to nesprávne pri výpočte náhrady trov v namietanom uznesení uvádza. Sťažovatelia v ďalšom rozoberajú judikatúru, na ktorú v svojom vyjadrení odkazovala zákonná sudkyňa a zúčastnená osoba, a argumentujú dôvodmi, prečo sa uvedená judikatúra nevzťahuje na tento prípad. V závere sa sťažovatelia vyjadrili, že na podanej ústavnej sťažnosti v plnom rozsahu trvajú a odvolávajú sa na jej odôvodnenie.

17. Vzhľadom na skutočnosť, že v konaní pred všeobecnými súdmi na strane žalovaných vystupovalo celkom 52 osôb, z čoho len 32 žalovaní podali ústavnú sťažnosť, 20 žalovaných, ktorí ústavnú sťažnosť nepodali, sú v súlade s ustanovením § 33 ods. 1 zákona o ústavnom súde v postavení zúčastnených osôb, t. j. osôb, ktorí boli účastníkmi konania pred orgánom verejnej moci, v ktorom bolo vydané právoplatné rozhodnutie, prijaté opatrenie alebo vykonaný iný zásah, ktorým malo dôjsť k porušeniu základných práv

a slobôd sťažovateľov. Ústavný súd tak podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde upovedomil týchto 20 žalovaných, konkrétne [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] o prijatí ústavnej sťažnosti sťažovateľov na ďalšie konanie, doručil im ústavnú sťažnosť a poskytol lehotu na vyjadrenie.

18. Možnosť vyjadriť sa k ústavnej sťažnosti využila [REDACTED] a [REDACTED], ktoré v podstate zhodne uviedli, že s ústavnou sťažnosťou súhlasia a sú toho názoru, že aj ich základné práva boli napadnutým rozhodnutím okresného súdu porušené. Zvyšné zúčastnené osoby menované v bode 16 tohto uznesenia buď svoje právo na vyjadrenie nevyužili, alebo sa ústavnému súdu nepodarilo doručiť im oznámenie na súdu známou adresu.

II.

Relevantné ustanovenia právnych predpisov

19. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

20. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

21. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

22. Podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde od ústneho pojednávania môže ústavný súd so súhlasom účastníkov konania upustiť, ak od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

23. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania.

24. Podľa § 133 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, v náleze uvedie, ktoré základné práva a slobody boli porušené, ktoré ustanovenia ústavy, ústavného zákona alebo medzinárodnej zmluvy boli porušené a akým právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené základné práva a slobody.

25. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

26. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

27. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy rovní.

28. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého, alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, alebo keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života

účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by, vzhľadom na osobitné okolnosti, verejnosť konania mohla byť na ujmu záujmom spoločnosti.

29. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

30. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách základná sadzba tarifnej odmeny sa zníži o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

31. Podstatou sťažnosti sťažovateľov je tvrdenie, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu č. k. 9 C 65/2012-390 z 18. februára 2019 došlo k porušeniu sťažovateľmi označených základných práv a slobôd, keďže okresný súd mal v rozpore z ustálenou judikatúrou všeobecných súdov nesprávne posúdiť výšku nároku sťažovateľov na náhradu trov konania, v ktorom boli úspešní. Okresný súd podľa nich postupoval arbitrárne, keď jednotlivé úkony právnej služby právnej zástupkyne sťažovateľov nepovažoval za spoločný úkon, pri ktorom sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 50 % a následne násobí počtom zastúpených osôb, ale považoval ich len za jeden úkon právnej služby, pri ktorom neaplikoval ustanovenie § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách. Sťažovatelia navyše namietali, že uvedené rozhodnutie okresného súdu je aj vecne nesprávne, keďže žalovaný [REDACTED], nevystupoval v konaní ako správca bytového domu, ale ako jeden zo spoluvlastníkov bytového domu, teda člen nerozlučného spoločenstva.

32. Ústavný súd už vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise

Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru. Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť.

33. Podľa konštantnej judikatúry úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne ľudskoprávnou medzinárodnou zmluvou. Posúdenie skutkovej otázky všeobecným súdom by sa mohlo stať predmetom prípadnej kritiky zo strany ústavného súdu len v prípade, ak by závery, ktoré všeobecný súd zo zisteného skutkového stavu vyvodil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne (I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať také rozhodnutie všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/01).

34. V súvislosti s aplikáciou ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa na jednej strane a odporca a zúčastnená osoba na strane druhej argumentujú najmä judikatúrou všeobecných súdov.

35. Podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách sa základná sadzba tarifnej odmeny znižuje o 50 %, ak ide o spoločné úkony pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb. S účinnosťou do 31. mája 2009 bolo uvedené upravené v ustanovení § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách, pričom základná sadzba tarifnej odmeny sa pri spoločných úkonoch znižovala o 20 %. Takto znížená sadzba tarifnej odmeny sa v zmysle judikatúry všeobecných súdov násobí počtom zastúpených osôb. Uvedené však neplatí pri uplatňovaní tzv. režijného paušálu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky o odmenách, ktorý sa uplatňuje ku konkrétnemu úkonu právnej služby, a teda nenásobí sa počtom zastúpených osôb (pozri uznesenie Najvyššieho

súdu sp. zn. 5 Sžo 205/2010 z 31. augusta 2010, uznesenie ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 305/2017 z 3. mája 2017).

36. Právna úprava § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách (ani predtým § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách) pri výpočte odmeny advokáta výslovne nerozlišuje medzi samostatným a nerozlučným spoločenstvom účastníkov.

37. V jednej línii rozhodovacej činnosti všeobecných súdov pri rozhodovaní o výške náhrady trov právneho zastúpenia, ktorú ústavný súd identifikoval, všeobecné súdy priznávajú náhradu trov právneho zastúpenia aplikovaním § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách (predtým § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách) vo výške zníženej základnej sadzby tarifnej odmeny, ktorú následne vynásobia počtom zastúpených osôb bez toho, aby sa zaoberali povahou spoločenstva týchto účastníkov (napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 222/2012, uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 17 Co 931/2014 zo 16. decembra 2015). V uznesení sp. zn. 3 M Cdo 1/2011 z 20. septembra 2012 Najvyšší súd Slovenskej republiky uviedol, že nepovažuje skutočnosť, či išlo o účastníkov, ktorých procesné postavenie malo povahu nerozlučného procesného spoločenstva alebo samostatného procesného spoločenstva, za relevantnú, a to z toho dôvodu, že trovy svojho zastupovania si hradí každý účastník sám, a to bez ohľadu na povahu procesného spoločenstva, v ktorom vystupuje.

38. V rozhodovacej činnosti všeobecných súdov sa však objavuje aj prístup, ktorý v prejednávanej veci zvolil okresný súd v napadnutom uznesení. V týchto prípadoch všeobecné súdy nepovažovali úkony právnej služby advokáta za spoločné úkony v zmysle §13 ods. 2 vyhlášky o odmenách v prípadoch nerozlučného spoločenstva účastníkov. Pri nerozlučnom spoločenstve platia úkony jedného zo spoločníkov aj pre ostatných spoločníkov, ide o také spoločné práva a povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na každého, kto vystupuje na strane žalobcu alebo žalovaného, rozhoduje sa o nich v jednom výroku, ktorý vyznieva voči všetkým nerozlučným spoločníkom rovnako (priaznivo alebo nepriaznivo). Podľa tejto judikatúry aj keď advokát robí určitý úkon v mene viacerých spoločníkov v nerozlučnom spoločenstve, má sa považovať stále za jeden

úkon, a nie za úkon spoločný (uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 23 Co 12/2015 z 27. apríla 2017, uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 Co72/2013 z 30. apríla 2013). Uvedený postup všeobecného súdu pri výpočte trov právneho zastúpenia potvrdil aj ústavný súd, keď v uznesení č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011 preskúmal napadnuté uznesenie Krajského súdu v Prešove č. k. 3 Co 153/2010-175 z 13. apríla 2011, v ktorom Krajský súd v Prešove vychádzal z rovnakého právneho záveru, že ustanovenie § 13 ods. 3 vyhlášky o odmenách (znenie účinné do 31. mája 2009, pozn.) sa nevzťahuje na nerozlučné spoločenstvo, ale len na spoločenstvo samostatné. Krajský súd uviedol, že žalovaní v posudzovanej veci vystupovali v nerozlučnom spoločenstve, a preto ak advokát robil určitý úkon v mene žalovaných, je potrebné ho považovať za jeden úkon, a nie za úkon spoločný. Ústavný súd v tomto prípade ústavnú sťažnosť uznesením č. k. II. ÚS 455/2011-7 zo 6. októbra 2011 odmietol ako zjavne neopodstatnenú, keďže dospel k záveru, že uvedený výklad ustanovení právnych predpisov zo strany všeobecného súdu nemožno označiť za ústavne nekonformný alebo nezodpovedajúci dikcii aplikovaných zákonných ustanovení.

39. Ústavný súd nie je súdom vyššej inštancie rozhodujúcim o opravných prostriedkoch v rámci sústavy všeobecných súdov. V zásade preto nie je oprávnený posudzovať správnosť skutkových a právnych názorov všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej (obdobne napr. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010), usmerňovať vývoj judikatúry všeobecných súdov z hľadiska správnosti výkladu a uplatňovania zákonov (za podmienky rešpektovania jeho ústavnej konformity) alebo zjednocovať judikatúru všeobecných súdov (napr. I. ÚS 17/01, IV. ÚS 267/05).

40. Okresný súd v napadnutom uznesení č. k. 9 C 65/2012-390 z 18. februára 2019 neprisvedčil námietke žalobcu o tom, že predmetom konania bolo určenie práva k nehnuteľnosti. Predmetom konania bolo zaplatenie sumy (konkrétne 11 950 eur), preto postup vyššieho súdneho úradníka, ktorý rozhodoval o výške náhrady trov právneho zastúpenia, keď vypočítal základnú sadzbu tarifnej odmeny podľa žalovanej sumy, bol podľa okresného súdu správny. Okresný súd sa však nestotožnil s aplikáciou § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách na prípad sťažovateľov (žalovaných v konaní), ktorí vystupovali

v postavení nerozlučných spoločníkov. Okresný súd uviedol, že to vyplynulo priamo z obsahu žaloby aj žalobného petitu, v zmysle ktorého mali byť všetky žalované subjekty zaviazané na zaplatenie žalovanej sumy spoločne a nerozdielne, ako aj zo spôsobu zastupovania žalovaných právnu zástupkyňou, ktorá každý úkon vykonala vždy len raz s pôsobnosťou pre každého jedného žalovaného, bez potreby ďalšej špecifikácie vo vzťahu k jednotlivým žalovaným. Nerozlučné spoločenstvo nebolo založené žalobou, žalobný petit vychádzal z hmotného práva. Žalovaná suma mala predstavovať bezdôvodné obohatenie žalovaných z dôvodu neplatenia odplaty za zákonom zriadené vecné bremeno k nehnuteľnostiam v ich spoluvlastníctve. V takom prípade tak podľa okresného súdu nebolo možné požadovať náhradu trov konania za právne úkony vykonané v prospech 44 žalovaných, ale len za právne úkony vykonané v prospech dvoch subjektov. Jeden v prospech spoluvlastníkov bytového domu v postavení nerozlučného spoločenstva a jeden v prospech správcu domu. Na rozdiel od výšky trov právneho zastúpenia, ktoré vypočítal vyšší súdny úradník, keď na prípad sťažovateľov aplikoval ustanovenia § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách (pri žalovanej sume 11 950 eur, trovy právneho zastúpenia v sume 56 937,25 eur v konaní pred súdom prvej inštancie a trovy právneho zastúpenia v sume 15 181,15 eur v konaní pred odvolacím súdom), tak okresný súd priznal sťažovateľom ako úspešným žalovaným v konaní náhradu trov právneho zastúpenia (pri žalovanej sume 11 950 eur) v sume 2 316,73 eur za konanie pred súdom prvej inštancie a v sume 710,30 eur za odvolacie konanie.

41. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 536/2018).

42. Po preskúmaní napadnutého uznesenia okresného súdu dospel ústavný súd k záveru, že odôvodnenie tohto uznesenia v okolnostiach konkrétneho prípadu nejaví

známky arbitrárnosti alebo svojvôle. Ústavný súd vzal na vedomie existenciu rôznej judikatúry pri rozhodovaní o náhrade trov právneho zastúpenia a aplikácii §13 ods. 2 vyhlášky o odmenách, avšak zdôrazňuje, že nie je jeho úlohou zjednocovať judikatúru všeobecných súdov. Okresný súd svoj záver logicky a presvedčivo odôvodnil, pričom vzal do úvahy účelnosť a spôsob realizovania jednotlivých úkonov právnej pomoci zo strany advokáta. Dôvody, pre ktoré niektoré z úkonov právnej pomoci nepovažoval za účelne vynaložené, okresný súd náležite uviedol. Bez toho, aby sa ústavný súd priklonil k jednej z uvedených línií rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, konštatuje, že v danej veci išlo o rozhodovanie o trovách konania, ktoré prislúcha najmä všeobecným súdom, a v tejto konkrétnej veci ústavný súd neidentifikoval žiadne extrémne vybočenie z interpretácie alebo aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktoré by v tejto veci mohli dosiahnuť ústavnoprávny rozmer.

43. Čo sa týka námietky sťažovateľov, že okresný súd náhradu trov aj tak nevypočítal správne, keď správcu bytového domu nepovažoval taktiež za spoluvlastníka bytového domu, a teda účastníka nerozlučného spoločenstva, ale pri výpočte náhrady trov ho považoval za samostatného účastníka, ústavný súd pripomína, že nemá zásadne oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 151/05). Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť občana pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01). Ak teda okresný súd nesprávne posúdil postavenie správcu domu ako samostatného účastníka konania, hoci bol súčasťou nerozlučného spoločenstva, pri výpočte náhrady trov právneho zastúpenia žalovaných by to znamenalo, že priznal rovnako. Pri zastupovaní dvoch účastníkov sa totiž základná sadzba tarifnej odmeny podľa § 13 ods. 2 vyhlášky o odmenách znížená o 50 % vynásobí počtom účastníkov, v tomto prípade dvomi, čo v konečnom výsledku znamená, že pri zastupovaní dvoch účastníkov sú trovy právneho zastúpenia rovnaké ako pri zastupovaní jedného.

44. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že napadnutým rozhodnutím okresného súdu nedošlo vo svetle námietok sťažovateľov k porušeniu namietaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

45. Sťažovatelia v petite svojej sťažnosti zároveň namietajú, že napadnutým uznesením okresného súdu bolo porušené ich základné právo podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré upravuje rovnosť účastníkov v konaní. Porušenie tohto základného práva odôvodnili sťažovatelia tým, že ich ústavným právom je, aby mali možnosť sa vyjadriť ku všetkým tvrdeniam a argumentáciám žalobcu, pričom toto právo im okresný súd odoprel napadnutým uznesením, v ktorom im nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia za dve vyjadrenia k vyjadreniam žalobcu. Toto tvrdenie považuje ústavný súd samo osebe za rozporuplné, keďže z neho vyplýva, že sťažovatelia sa k vyjadreniam žalobcu vyjadrili, teda táto možnosť im súdom odopretá nebola. Postup súdu, ktorý vyhodnotil dva právne úkony sťažovateľov v konaní ako neúčelné, svoje rozhodnutie v tomto smere odôvodnil a za tieto dva právne úkony nepriznal náhradu trov právneho zastúpenia, nepovažuje ústavný súd vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľov na rovnosť v konaní za taký, ktorý by bol spôsobilý porušiť v okolnostiach tohto prípadu toto základné právo sťažovateľov.

46. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu sťažovatelia v odôvodnení svojej sťažnosti neuviedli žiadnu argumentáciu. Ústavný súd nespochybňuje, že v okolnostiach tohto prípadu by mohlo byť porušenie základného práva sťažovateľov na majetok v príčinnej súvislosti s napadnutým uznesením okresného súdu. No sťažovatelia dôvodlia vo svojej sťažnosti nezákonnosťou a svojvoľnosťou napadnutého uznesenia okresného súdu, v ktorom vidia porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu a na spravodlivý súdny proces, a keďže ústavný súd dospel k záveru, že k porušeniu uvedených práv napadnutým uznesením okresného súdu nedošlo, bez relevantnej argumentácie sťažovateľov vo vzťahu k základnému právu na majetok nemohol dospieť k záveru o jeho porušení.

47. Ústavný súd je v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde návrhom (sťažnosťou) viazaný. Citované ustanovenie pritom vo svojej judikatúre stabilne interpretuje ako viazanosť petitom sťažnosti (napr. IV. ÚS 106/2013, II. ÚS 643/2013, II. ÚS 256/2018, III. ÚS 131/2018). Vzhľadom na viazanosť ústavného súdu petitom sťažnosti považuje namietané porušenie tých práv, ktoré sťažovatelia nepremietli do petitu ústavnej sťažnosti vo vzťahu ku konkrétnemu porušovateľovi, len za súčasť ich právnej argumentácie.

48. Ústavný súd preto rozhodol tak, že ústavnej sťažnosti namietajúcej porušenie základných práv sťažovateľov podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy, čl. 20 ústavy, a práv podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu č. k. 9 C 65/2012-390 z 18. februára 2019 nevyhovel.

49. Keďže ústavný súd sťažnosti nevyhovel, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov obsiahnutými v sťažnostnom petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. apríla 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu